

12

GÓÐ RÁÐ

1. Gev tær stundir til at vera saman við barninum. Tann týðningarmesta fyrirbyggingin er, at tú, heilt frá tí at barnið er lítið, syrgir fyri at vera við í lívinum hjá barni tínum. Brúkið tíð saman – spæl við barnið og hav tað við í tí, sum tit fáast við heima.
2. Nærvera. Set tær sum fast mál, at tú í minsta lagi eitt korter um dagin savnar teg um at vera 100 prosent saman við barninum. Sjálv/ur merkir tú væl, um tú veruliga ert til staðar ella ikki, og tað ger barn títt eisini.
3. Vís barninum álit. Skal barn títt læra at bera seg at við ábyrgd í samfelagnum, ert tú noydd/ur at vísa honum ella henni ábyrgd. Lat børnini vera uppií, tá ið avgerðir verða tiknar heima við hús og gev teimum á tann hátt lut í ábyrgdini av, hvussu tað gongur heima. Ábyrgdarkensluna taka tey við út í lívið uttan fyri heimið.

4. Lær barnið at loysa trupulleikar. Loys ikki trupulleikarnar fyri barnið, tí tað læra børn einki av. Er barnið komið í eina tvístøðu, so lat hana ella hann sjálva/n koma við uppskoti til eina loysn. Hjálpir tað ikki, so bein barnið á rætta leið, men tak ikki uppgávuna frá tí.
5. Viðurkenning eru av alstórum týðningi. Sjálvsvirðing minkar um vandan fyri, at ung enda úti í vandastøðum. Styrk sjálvsvirðingina hjá barni tínum við nærveru og viðurkenning, tá ið barnið ger okkurt gott.
6. Gáa eftir broytingum. Gev gætur, um barn títt broytir atburð og hav eyga við niðanfyrri nevndu teknum:

Er tannáringurin bráðliga ikki so nógv inni longur, eller læsir hann seg inni á kamarinum?

*Flákrar hon ella hann við eygunum og lurtar ikki eftir tí, tú sigur?
Er í ringum lag og rópar um slíkt, sum hann ikki plagar at øsa seg um?*

Heldur hon ella hann seg fyri seg sjálva/n og tímir ikki at vera saman við tær og hinum í familjuni?

7. Tak varhugan í álvara. Viðhvört veitst tú bara, at tað ruggar ikki rætt, hóast tú ikki dugir at siga, hvat tað er, sum bagir. Tí skalt tú taka slíkar kenslur í álvara og reagera upp á tær, um tú heldur, at okkurt er ikki, sum tað eigur at vera.
8. Sig tað við barnið andlit til andlits. Hevur tú illtanka um, at barn títt hevur stolið, so spyr barnið, hvaðani tað hevur lutirnar ella pengarnar, tí tú veitst, at barnið ikki eigur nakrar pengar. Spyr opið, uttan at vera dømandi.
9. Í skúla ella skulka? Hav eyguni við, at barn títt gongur í skúla hvønn dag. Gerst tú varugur við, at hann ella hon skulkar, so set teg í samband við skúlan og møguliga eisini við sosialu myndugleikarnar.
10. Tjekka uttan at bróta álitid. Ivast tú í, um barn títt fer í skúla ella bara lýgur um, hvar hann ella hon heldur til, so tjekka tað. Men ver ærligur um, at tú ætlar at ringja til skúlan ella foreldrini hjá vinfólkunum, so álitid ikki verður brotið.

11. Skipa eitt foreldrasamarbeiði. Allar royndir vísa, at eitt foreldrasamarbeiði kann hjálpa - ikki bara børnum og ungum í vandabólkum, men heilum flokkum. Styrkin í samarbeiðinum er, at tit, sum foreldur læra at kenna hvønn annan og tí lættari megna at gera felags reglur fyri tykkara børn og ungdómar t.d. um, hvussu seint tey sleppa at vera úti, hvar tey kunnu vera og um rúsdrekka. Tað ger tað eisini lættari at seta seg í samband við onnur foreldur, um tú hevur ampa av onkrum viðvíkjandi teirra barnið.
12. Tú skalt ikki vera illa við. Vilt tú hjálpa barninum, so er tað umráðandi at biðja um hjálp og siga frá tínum ekka á skúlanum, í frítíðartilhaldum ella hjá sosialu myndugleikunum.

**Fyribyrging snýr seg um at
hava tað góða lívið í fokus.
Vilt tú fyribyrgja, at títt barn
kemur sær út í óføri ella óttast
tú fyri, at hann ella hon longu
er úti í vandastøðum?**